

Бойобуой тыыннаах “Хайыһар” ырыа бэриниилээх буоларга иитэр сүдү суолтата.



Ырыа ыарахан кэмнэ санааны чэпчэтэр, үөрүүгэ үөрүүнү үксэтэр дыкти алыптаах эйгэ. Олоххо ырыаны аргыс оностон сылдыар буоллахха, киһи элбэҕи билэн санаатын сааһыланарга уонна туруктаах буоларга иитиллэр.

Онтон оҕону кыра сааһыттан ырыа алыптаах эйгэтигэр уһуйан иитии оҕо үтүнү, сырдыгы арааран дууһатынан ылынар буоларыгар олус суолталаах. Ырыа эйгэтигэр уһуйааччы буоламмын оҕо ырыа дууһатын хайдах ылынан ыллыырын үгүстүк кэтээн көрдүм. Хас биирдии ырыа тыла-өһө оҕоҕо тийимтиэ буолара наада. Ол инниттэн үөрэтиэх, ыллатыах иннинэ ырыа дууһатын иһитиннэри, ырыа ис хоһоонун ырытан кэпсээнин оҕо ылынарыгар улахан көмөлөөх буолар.

Быйыл Кыайыы үбүлүөйдээх 80 - сылын көрсө элбэх тэрээниннэр ыытыллан, оҕону Ийэ дойдуга бэриниилээх буоларга иитэр- сайыннарар сорук туран, үрдүк тэтимнээх тэрээниннэр буолан аастылар. Ааспыт ыар сыллар тустарынан ырыа нөнүө тиэрдии уустук курдук эрэри, көрдөрөр-иһитиннэрэр сэнэргэниилэри кытта сэргэ тутан үөрэтэн оҕо ылынар баҕатын үөскэтэн, эрчийэн ырыаны үрдүк таһымна толорору ситистибит.

Саха дьоно, оҕото бары себүлээн ыллыыр ырыалара “Хайыһар” – ырыа тылларын Нам улууун Аппааны нэһилиэгиттэн терүттээх фронтовик-поэт Илья Винокуров-Чабыл5ан 1942 сыллаахха суруйбута. Ырыа мелодиятын нуучча талааннаах композитора Андрей Филиппович Костин айбыта.

Сэрии сылларыгар бойобуой саллааттар тонору - аччыктыыры умнан Ийэ дойду туһугар сэриигэ бараллаларын туһунан чабылхай ис хоһоонноох ырыаны улахан саастаах оҕолорго элбэх көрдөрөр матырыйаалы туттан, сонун ис хоһоонноох тыллары быһааран өйгө хатаан ыллыырга үөрэттибит.

Ырыаны үөрэтии сыала: Ийэ дойду туһугар эппиэтинэстээх, харыстабыллаах сыһыаннаах буоларга уһуйуу.

Ырыаны үөрэтии соруктара:

- ырыа ис хоһоонун хартыынанан көрдөрөн билиһиннэри.
- Илмень күөлгэ кыргыһыга саха буйуттара баалларын туһунан историяттан быһа тардан билиһиннэри.
- сэрии дьыл кыһынны кэмигэр буолбутун чопчулаан кэпсээнин.

Улахан бөлөх иитиллээччилэрэ ырыа ис хоһоонун тутта ылынан мелодиятыгар таба тайанан ыллыырга ылсан барбыттарын кэрэхсээбитим.

“Хайынар” ырыа бойобуой, күүстээх санаалаах буоларга ынырар ис хоһоонноох ырыа буоларын ылынан оһолор ыллыылларыгар олус болжомтолоохтук туттан толордулар. Бу ырыа суолтата хас биирдии кини, дьыэ-кэргэн үйүлбатын долгутарын оһолор бэйэлэрэ толорон биллилэр.

Биһиги уһуйааммытыгар Улуу кыайыы сылын чэрчитинэн саха буйун сүрүяаччылар хоһооннорун доржонноохтук аабы конкурс ытыллыбыта. Улахан саастаах бөлөх оһолоро “Хайынар” ырыаны саха буйун сүрүяаччылар хоһооннорун аабы конкурс арыллытыгар ыллаан кизэргэппиттэрэ. Конкурс ис хоһоонугар бу ырыа сөп түбэнэр буолан оһолор өрө көтөбүллүүлээхтик айымньылары аахтылар.

“Хайынар” ырыаны “Победный май” диэн республиканскай ырыа конкурсугар биһиги оһолорбут толорон, 1 степеннээх лауреат үрдүк аатын ыллылар.

Ырыа нөнгө кыайыыны уһансыбыт буйуттарга убаастабыл, истин сыһыан иитиллэн оһолорбут инники олохторугар быһаарынылаах ,холку майгылаах буола улааталларыгар олук уурулунна дии саныбын.

Дьокуускай куорат №16 “Золотинка” д/сад

Музыкальной салайааччыта

Тархаева Евдокия Иннокентьевна.